

Správa o používaní biozložiek v motorových palivách za rok 2008 v zmysle nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z.

1. Vnútrotný trh SR s motorovými palivami od účinnosti nariadenia vlády k biopalivám

Nariadením vlády SR č. 246/2006 Z. z. o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh Slovenskej republiky (ďalej len „nariadenie vlády k biopalivám“), s účinnosťou od 01.05.2006, zabezpečila sa transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/30/ES z 8. mája 2003 o podpore používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave do právneho poriadku Slovenskej republiky.

Rok 2008 na vnútrotnom trhu SR s motorovými palivami v súhrnnom energetickom vyjadrení (vrátane alternatívnych motorových palív) ako 94,215 PJ vykazoval jednoznačne dominantné zastúpenie klasickými fosílnymi palivami (motorový benzín a motorová nafta) v praktickom zastúpení takmer 91 %. (V roku 2006 predstavoval vnútrotný trh s motorovými palivami v súhrnnom energetickom vyjadrení, vrátane alternatívnych motorových palív 80,668 PJ a v roku 2007 88,559 PJ. Dominantné zastúpenie mali fosílna palivá tj. motorový benzín a motorová nafta).

Program biopalív bol v rokoch 2006, 2007 a 2008 realizovaný ako:

- primiešavanie esterov do časti vyrobenej motorovej nafty v kvalite podľa STN EN 590 (vo verzii z r. 2004), resp. motorová nafta s prímiesou esterov v kvalite podľa EN 590 (vo verzii z r. 2004) bola na domáci trh uvádzaná z dovozu;
- primiešavanie ETBE (etyltercetyléter) do časti motorového benzínu v kvalite podľa STN EN 228 (vo verzii z r. 2004) s následným uvádzaním tohto výrobku na domáci trh.

V novembri 2008 bola schválená predbežná slovenská technická norma STN P 65 6535, ktorá bola Slovenským ústavom technickej normalizácie vydaná s platnosťou od 1. januára 2009. Zmesové palivo pre vznetové motory s obsahom 30 % objemu metylesterov mastných kyselín /FAME/. Uvedené palivo, označované ako palivo B30, je určené na pohon prispôbených vznetových motorov napríklad v uzavretých vozových parkoch, v stacionárnych strojoch alebo necestných vozidlách. Táto predbežná slovenská technická norma je určená na praktické overenie požiadaviek na palivo s takýmto vysokým obsahom biozložky až do júla 2011. Je predpoklad, že uvedené palivo prispeje k vyššiemu využívaniu biopalív v doprave v podmienkach Slovenskej republiky.

Na trhu SR s pohonnými látkami sa uplatňovali biopalivá 1. generácie ako nízko percentuálne zmesi biozložiek s uhlíkovými palivami, distribuované prostredníctvom existujúcej infraštruktúry (distribučný systém a predajné miesta). Nahradenie časti fosílného motorového paliva biopalivom predstavuje najjednoduchší spôsob predovšetkým preto, lebo sa môže použiť vo všetkých typoch motorových vozidiel (zákazník nemusí byť o takejto prítomnosti biopaliva vo výslednom motorovom palive informovaný).

Povinnosť uvádzať biopalivá na domáci trh (ako tzv. povinná ponuka - „obligatory placing“) bola pre rok 2008 ustanovená referenčnou hodnotou na úrovni 2 %. Týmto vplynula pre ten-ktorý podnikateľský subjekt povinnosť uviesť na trh biopalivá v množstve

zodpovedajúcom tejto referenčnej hodnote, vypočítanej z energetického obsahu z celkového množstva motorových palív súvisiacich s jeho podnikateľskými aktivitami za rok 2008.

Plnenie programu biopalív uvádza nasledovná tabuľka:

Tovarová komodita	rok 2006		rok 2007		rok 2008	
	benzín, (t; m ³)	642 000	856 000	637 000	849 333	737 517
benzín, (toe)	686 940	-	681 590	-	789 143	
ETBE, (t; m ³)	1 190	1 608	37 000	50 000	23 232	31 241
ETBE, (toe)	336	-	10 434	-	6551	-
obsah ETBE v zmesi, (% obj.)	-	*)	-	5,89	-	3,16
referenčné hodnoty (% ETBE na energetický obsah benzínu)	*)	-	1,53	-	0,83	-
nafta, (t; m ³)	1 168 000	1 390 476	1 303 000	1 551 190	1 411 751	1 687 576,603
nafta, (toe)	1 208 880	-	1 348 605	-	1 461 162	-
estery, (t; m ³)	15 790	17 943	52 000	59 091	65 357	74 199
estery, (toe)	12 821	-	42 224	-	53 070	-
obsah esterov v zmesi, (% obj.)	-	*)	-	3,81	-	4,396
referenčné hodnoty (% esterov na energetický obsah nafty)	*)	-	3,13	-	3,63	-
benzín + nafta spolu, (toe)	1 895 820	-	2 030 195	-	2 250 305	-
celkové referenčné hodnoty (% biozložiek na energetický obsah motorových palív)	1,041 *)	-	2,59	-	2,65	

Zdroj štatistických údajov:

Slovenská asociácia petrolejárskeho priemyslu a obchodu (SAPPO) – údaje za komodity ETBE a estery (za r. 2006),

Správa štátnych hmotných rezerv SR (SŠHR SR) – údaje za komodity benzín a nafta (za r. 2006 a 2007),
údaje za komodity estery a ETBE (za r. 2007).

Informácie predajcov a výrobcov, poskytnuté MH SR v súlade s nariadením vlády č. 246/2006 Z.z. – údaje za komodity benzín a nafta, údaje za komodity estery a ETBE údaje za r.2008

Použité prepočítavacie koeficienty na energetický obsah palív:

1 tona benzínu = 1,070 toe;	1 tona nafty = 1,035 toe;	1 tona esteru = 0,812 toe;
1 tona bioetanolu = 0,600 toe;	1 tona ETBE = 0,282 toe (ako súčin 0,47 x 0,600).	

Použité priemerné údaje o hustotách pri prepočte hmotnostných údajov na objemové:

hustota benzínu je	750 kg/m ³	(0,75 t/ m ³)
hustota nafty je	840 kg/m ³	(0,84 t/ m ³)
hustota ETBE je	740 kg/m ³	(0,74 t/ m ³)
hustota esterov je	880 kg/m ³	(0,88 t/ m ³)

Komentár k tabuľke (*):

Realizácia programu biopalív za r. 2006 je kvantifikovaná ako plnenie pomernej referenčnej hodnoty 1,333 %, ktorá je vypočítaná od termínu účinnosti nariadenia vlády k biopalivám (ako osem dvanástin z 2 %):

- skutočne dosiahnuté plnenie referenčnej hodnoty za osem mesiacov je potom vyjadrené údajom cca 1,041 % energetického obsahu z celkového množstva motorového benzínu a motorovej nafty, uvedených na domáci trh za toto obdobie (plnenie referenčnej hodnoty za r. 2006 vychádza z dosiahnutej praktickej realizácie tzv. „povinnej ponuky“ pri uplatňovaní sa biopalív na tomto trhu, v súlade so smernicou 98/70/ES týkajúcej sa kvality motorového benzínu a motorovej nafty a jej novelizácie – smernica 2003/17/ES);
- množstvá uplatnených biozložiek (estery, ETBE) na trhu sa štatisticky hodnotia za obdobie 8 kalendárnych mesiacov, t. j. od účinnosti nariadenia vlády k biopalivám (s praktickou realizáciou programu biopalív sa začalo až v II. polroku r. 2006; primiešavanie esterov do motorovej nafty, resp. dovoz takéhoto zmesového paliva sa začal v auguste 2006, naproti tomu výroba ETBE z bioetanolu nabehla v spoločnosti Slovnaft Bratislava koncom r. 2006 a s primiešavaním ETBE do benzínu sa oficiálne začalo až v 12/2006).

2. Legislatívny rámec pre uvádzanie biopalív na trh v roku 2008

(§ 1 a § 5 nariadenia vlády k biopalivám)

Uvádzanie biopalív na trh s motorovými palivami bolo v roku 2008 ustanovené:

- zákonom č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov (s účinnosťou od 01.05.2004). Z platného znenia tohto zákona vyplýva, že
 - podľa § 19 ods. 6 prevádzkovateľ daňového skladu, ktorým je podnik na výrobu minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. a) a d), je oprávnený na základe povolenia na výrobu zmesi v prítomnosti osoby poverenej colným úradom vyrábať minerálny olej ako zmes
 - a) minerálneho oleja kódu kombinovanej nomenklatúry 2710 11 41, 2710 11 45 a 2710 11 49 a najviac 15 % biogénnej látky (ETBE) uvedenej v § 4 ods. 7 písm. c), ak biogénnu látku vyrobil tento prevádzkovateľ daňového skladu,
 - b) minerálneho oleja kódu kombinovanej nomenklatúry 2710 19 41, 2710 19 45 a 2710 19 49 a biogénnej látky uvedenej v § 4 ods. 7 písm. a) (FAME).
 - Podľa § 6 ods. 5 na minerálny olej uvedený
 - a) v § 19 ods. 6 písm. a) sa uplatní sadzba dane podľa odseku 1 písm. a) znížená o 47/100-percentuálneho podielu biogénnej látky (ETBE) uvedenej v § 4 ods. 7 písm. c) v zmesi, najviac však o 7, 05 %,
 - b) v § 19 ods. 6 písm. b) sa uplatní sadzba dane podľa odseku 1 písm. d) znížená o percentuálny podiel biogénnej látky uvedenej v § 4 ods. 7 písm. a) v zmesi, najviac však o 5 % (FAME).

- Podľa § 6 ods. 1 sadzba dane sa ustanovuje takto:
 - a) motorový benzín kódu kombinovanej nomenklatúry 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49 15 500 Sk/1 000 litrov,
 - b) plynový olej kódu kombinovanej nomenklatúry 2710 19 41, 2710 19 45 a 2710 19 49 s výnimkou podľa § 7 ods. 1 14 500 Sk/1 000 litrov.

- Podľa § 4 ods. 7 biogénnymi látkami sú
 - a) rastlinné tuky a oleje, tiež chemicky modifikované, uvedené v kapitole 15 colného sadzobníka, ako aj estery z nich vyrobené, ak podiel uhlíkovodíkových látok v nich obsiahnutý nie je vyšší ako 5 % objemu,
 - b) etyltercbutyléter vyrobený z etanolu kódu kombinovanej nomenklatúry 2207 20 00, ktorý nie je syntetického pôvodu.

Nariadením vlády SR č.

246/2006 Z. z. o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh SR (s účinnosťou od 01.05.2006). Výrobca a predajca sú povinní ponúkať v motorových benzínoch a motorovej naftě na dopravné účely minimálne množstvá biopalív (alebo iných obnoviteľných palív), ktoré je vyjadrené

- do 31. decembra 2006 v referenčnej hodnote 2 %, vypočítanej z energetického obsahu celkového množstva motorových benzínov a motorovej naftě uvedených na trh,
- od 1. januára 2007 do 31. decembra 2008 v referenčnej hodnote 2 %, vypočítanej z energetického obsahu celkového množstva motorových benzínov a motorovej naftě uvedených na trh.
- od 1. januára 2009 do 31. januára 2009 v referenčnej hodnote 3,4 %, vypočítanej z energetického obsahu celkového množstva motorových benzínov a motorovej naftě uvedených na trh.
- od 1. januára 2010 do 31. decembra 2010 v referenčnej hodnote 5,75 %, vypočítanej z energetického obsahu celkového množstva motorových benzínov a motorovej naftě uvedených na trh.

2.1. Notifikácia štátnej pomoci na realizáciu programu biopalív v roku 2008

Európska komisia v rámci procedurálneho postupu notifikácie svojím rozhodnutím (písomné oznámenie zo dňa 19.07.2007) schválila „Štátnu pomoc N 360/2006 – Slovensko. Zvýhodnený daňový režim na používanie palív z obnoviteľných zdrojov na základe smernice 2003/96/ES (biopalivá)“.

Z rozhodujúcich opatrení zo schválenej schémy pomoci vyplýva, že:

- oslobodenie od spotrebnej dane sa vzťahuje na palivové zmesi benzínu s ETBE a nafty s esterami a zníženie spotrebnej dane pre tieto zmesové palivá je ustanovené do úrovne 7,05 %, resp. do úrovne 5 % objemových;
- zníženie spotrebnej dane pre biopalivá sa udeľuje len tým spoločnostiam, ktoré pôsobia ako daňové sklady;
- opatrenie sa má uplatňovať po dobu 6 rokov (od dátumu účinnosti zákona o spotrebnej dani z minerálneho oleja) za ustanovených podmienok a zníženie spotrebnej dane sa poskytuje zo štátnych prostriedkov a toto opatrenie má podporiť spoločnosti, ktoré vyrábajú a ponúkajú biopalivá na slovenskom trhu.

3. Prehľad o plnení nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z. v roku 2008

a) Informácia o uvádzaní biopalív na vnútorný trh SR s motorovými palivami (§ 3 a § 5 nariadenia vlády k biopalivám)

Realizácia programu biopalív pokračovala aj v roku 2008 a uskutočňovala sa reťazcom podnikateľských subjektov „pestovateľ/chovateľ – spracovateľ – výrobca biozložiek a motorových palív – distribútor – spotrebiteľ/zákazník“ ako:

- primiešavanie esterov do časti vyrobenej motorovej nafty v kvalite STN EN 590, resp. motorová nafta s prímiesou esterov v kvalite EN 590 bola na domáci trh uvádzaná z dovozu;
- primiešavanie ETBE (etyltercbutyléru) do motorového benzínu v kvalite STN EN 228 s následným uvádzaním tohto výrobku na domáci trh.

Realizácia programu biopalív je kvantifikovaná ako plnenie referenčnej hodnoty pre biopalivá, ustanovenej hodnotou 2 %. Skutočne dosiahnuté plnenie referenčnej hodnoty za rok 2008 je vyjadrené údajom 2,65 % energetického obsahu z celkového množstva motorového benzínu a motorovej nafty.

Plnenie referenčnej hodnoty za uplynulý rok 2008 vychádza z dosiahnutej praktickej realizácie tzv. „povinnej ponuky“ pri uplatňovaní sa biopalív na tomto trhu, v súlade so smernicou 98/70/ES týkajúcej sa kvality motorového benzínu a motorovej nafty, ako aj v súlade s jej novelizáciou (smernica 2003/17/ES). V množstvách a v energetickom vyjadrení to uvádza text a tabuľka uvedená v bode 1 tejto správy.

b) Informácia o plnení ustanovení z informačného systému za rok 2008 (§ 4 nariadenia vlády k biopalivám)

Vo vzťahu k Európskej komisii v termíne 07/2007 bola na DG TREN (Generálne riaditeľstvo pre dopravu a energetiku) predložená v poradí už piata výročná správa za rok 2007 (výročná správa predkladaná členskými krajinami EÚ sú zverejňované na internetovej stránke http://europa.eu.int/comm/energy/res/legislation/biofuels_en.htm).

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky pri spracovávaní správy o používaní biozložiek v motorových palivách za rok 2008 využilo hlásenia predajcov a výrobcov motorových palív za rok 2008 v súlade s § 4 ods. 4 nariadenia č. 246/2006 Z.z. o minimálnom

množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh Slovenskej republiky.

4. Ďalší postup plnenia programu biopalív

S praktickou realizáciou programu biopalív v podmienkach SR sa začalo v II. polroku 2006, v zmysle pravidiel EK môže trvať až 3 roky (prakticky až do konca I. polroka 2009), kým sa vytvorí významný domáci trh s biopalivami aj so súčasným zodpovedajúcim rozšírením domácich výrobných kapacít biopalív (biozložiek).

V poslednom období sú zo strany odborných kruhov zverejňované poznatky v tom zmysle, že masívnejším používaním biopalív (najmä typu MERO) sa emituje vyšší obsah oxidov dusíka, ako sa ich uvoľňuje pri horení fosílnych palív. Oxidy dusíka sú ako skleníkové plyny (emisie) 269-násobne účinnejšie ako oxid uhličitý, ktorého sa emituje len toľko, koľko sa ho spotrebovalo pri raste zelenej hmoty spracovanej na príslušné biopalivo.

Všetky ostatné aspekty súvisiace s ďalším postupom plnenia programu biopalív sú detailnejšie rozpracované v materiáli „Návrh koncepcie vyššieho využitia biopalív v doprave v podmienkach SR“, ktorý vláda SR prerokovala v roku 2008 a prijala uznesenie č. 220/2008.

Dňa 1. marca 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 53/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 98/2004 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.

Európsky parlament prijal 23. apríla 2009 Smernicu o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES. Novoprijatou smernicou sa ustanovuje spoločný rámec presadzovania energie z obnoviteľných zdrojov. Stanovujú sa v nej záväzné národné ciele pre celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe a ciele pre podiel energie z obnoviteľných zdrojov v doprave (10%) Touto smernicou sa ustanovujú kritériá trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny. V nadväznosti na uvedenú smernicu prijme Slovenská republika v I. polroku 2010 akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie, kde budú stanovené národné ciele pre podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie spotrebovanej v doprave.